

På vegne av Kunstnernettverket takker jeg for denne anledningen til å komme med noen synspunkter på forslaget til ny åndsverkløv!

Kunstnernettverket er et samarbeidsforum for 19 landsomfattende organisasjoner. (navn på s. 2) Medlemmene i disse organisasjonene er skapende og utøvende kunstnere. Noen av dem skaper musikkverk, filmverk, visuelle verk og litterære verk av varierende art. Andre fremfører musikk og litterære verk på scener, i lydopptak og i film.

Flere undersøkelser har vist at mange norske kunstnere har svake og usikre inntekter. Jeg vil benytte den sparsomme taletiden til å kommentere to paragrafer i lovforslaget som vil svekke kunstneres muligheter til å få en rimelig betaling for den innsatsen de legger ned i et stort mangfold av arbeider og prestasjoner som gir befolkningen økt innsikt i samfunnsforhold, opplevelser og inspirasjon til egen livsutfoldelse. Bestemmelsene er:

§ 71, som vil lovfeste en presumsjon for at store grupper av kunstnere overdrar sine rettigheter til arbeidsgivere, produsenter og andre oppdragsgivere.

§ 43, særlig fjerde ledd, som vil lovfeste at fremføring og overføring av åndsverk i ordinær klasseromsundervisning anses å skje innenfor det private området.

Forslagene har det til felles at departementet dekker seg bak det samme fikenbladet: Det fremholdes at det kun er snakk om å lovfeste en rettstilstand som allerede er vel etablert.

Det fremgår ikke av proposisjonen om departementet har vurdert den ulovfestede tilstanden i lys av artikkel 15 i *FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter*. Konvensjonen er en del av menneskerettsloven, som trådte i kraft så sent som 21. mai 1999. (tekstutdrag på s. 2)

Kunstnernettverket mener at både § 71 og § 43 vil svekke kunstneres muligheter til å forvalte enerettene sine i samsvar med intensjonene i nevnte artikkel 15. Jeg vil nevne noen av argumentene.

- Til § 71:
- Overdragelse av rettigheter skjer i svært ulike sammenhenger og reguleres best i avtaler mellom de aktuelle partene, ikke i en lovfestet presumsjon.
 - Kunstnerens forhandlingssituasjon mot sterkere motparter svekkes. Det veltes over på kunstneren å avtale tydelige avgrensninger mot presumsjonen.
 - Bestemmelsene i § 67 andre ledd (om tolkning av overdragelsesavtaler) og i § 68 (om bearbeidelsesrett og videreoverdragelse) vendes i disfavør av kunstneren.
 - Kringkastere vil vinne frem med sitt press mot produsenter om at disse skal erverve omfattende rettigheter fra kunstnerne, for videreoverdragelse til kringkasteren.
 - Kunstnere vil bli stilt overfor valget mellom å overdra omfattende rettigheter eller miste oppdraget. Dette innebærer også et angrep på kunstnernes organisasjoner.
 - Kunstneren mister valgfrihet, ved i praksis å bli tvunget til å forvalte hele eneretten selv og ikke kunne overlate deler av rettighetene til kollektiv forvaltning.
 - Et tidligere velfungerende avtalelisenssystem settes da til side. For eksempel vil betalingsstrømmer fra kabeldistributører stoppe hos kringkaster. Tidligere ble disse pengene delt mellom kringkastere og kunstnere. Bestemmelsen i § 69 om rimelig vederlag hjelper ikke kunstneren, fordi kravet ikke kan rettes mot senere erververe.
 - Forslaget om å utvide paragrafen til også å omfatte oppdragstakere, har ikke vært på høring, og konsekvensene av utvidelsen – som vil bli store – synes dårlig utredet.
- Til § 43:
- Det er forunderlig å anse et klasserom som et privat område. Lærerne er til stede fordi de er på jobb. Elevene er der fordi de må.
 - En regel om at overføring av åndsverk er fri, vil uthule bestemmelsen i § 46 om at kopiering av åndsverk må klareres. Strømming kan være fullgod erstatning for eksemplarframstilling. Resultatet blir inntektsbortfall for kunstnerne, med mindre privatkopieringskompensasjonen økes kraftig. Dette er ikke utredet i proposisjonen.

KUNSTNERNETTVERKETS KONKLUSJON: § 71 må tas ut i sin helhet. § 43 fjerde ledd må også tas ut, og bestemmelsen om overføring i undervisning må flyttes fra § 43 til § 46.

Takk for oppmerksomheten!

MENNESKERETTSLOVEN

Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett av 21. mai 1999 nr. 30

Vedlegg 4 til menneskerettsloven:

De forente nasjoners internasjonale konvensjon 16. desember 1966 om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter

Art 15.

1. Konvensjonspartene anerkjenner retten til for enhver til:
 - a.   delta i det kulturelle liv,
 - b.   nyte godt av vitenskapens fremskritt og anvendelse av disse,
 - c.   nyte godt av beskyttelse av de åndelige og materielle interesser som stammer fra ethvert vitenskapelig, litter ert eller kunstnerisk verk som han er opphavsmann til.
2. De tiltak som skal iverksettes av konvensjonspartene for   oppnå den fulle virkeliggjørelse av denne rettighet, skal omfatte slike tiltak som er nødvendige for   bevare, utvikle og utbre vitenskap og kultur.
3. Konvensjonspartene forplikter seg til   respektere den frihet som er uunnværlig for vitenskapelig forskning og skapende virksomhet.
4. Konvensjonspartene erkjenner de fordeler som følger av at internasjonale forbindelser og internasjonalt samarbeid på de vitenskapelige og kulturelle områder støttes og videreføres.

KUNSTNERNETTVERKETS ORGANISASJONER

Norske Billedkunstnere
Norske Kunsthåndverkere
Forbundet Frie Fotografer
Grafill
Den norske Forfatterforening
Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere
Norske Dramatikeres Forbund
Norsk Oversetterforening
Norsk faglitter er forfatter- og oversetterforening
Musikernes fellesorganisasjon
Norsk Komponistforening
NOPA – Norsk forening for komponister og tekstforfattere
Norsk Skuespillerforbund
Norsk Sceneinstrukt rforening
Norske Scenografer
Norske Dansekunstnere
Norsk filmforbund
Norske Filmregiss rer
NAViO – Norsk audiovisuell oversetterforening